

17. Yûsuf-ı Meddâh'ın Dâstân-ı Kız Mesnevisinin Nûshaları Üzerine Notlar¹

Türkan KORKMAZ BULUT²

APA: Korkmaz Bulut, T. (2024). Yûsuf-ı Meddâh'ın Dâstân-ı Kız Mesnevisinin Nûshaları Üzerine Notlar. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö14), 317-348. DOI: 10.29000/rumelide.1454382.

Öz

Dâstân-ı Kız (Hikâyet-i Kız ve Cehûd) mesnevisi İslami dönem Türk edebiyatına ait ve Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış önemli bir dil yadigârıdır. Eser, XIV. yüzyılda yazılmıştır ve yazarı Yûsuf-ı Meddâh'tır. Eser özellikle "Mevlit Hikâyeleri" olarak bilinen dinî hikâyelerden biridir ve genellikle yazma mevlitlerin devamında bulunmaktadır. Matbu mevlitlerde ise genellikle bu hikâye yoktur. Mesnevide konu olarak anne-baba ve kızlarından oluşan üç kişilik bir ailenin dinlerini terk etmemek için verdikleri mücadele ve peygamberin yardımıyla başkasına satılan kızın tekrar dönüp evine gelmesi anlatılmaktadır. Hikâye didaktik bir özelliğe sahiptir. Ana düşünce olarak dünyanın geçiciliği ve öte dünyanın ebedî olduğu fikri işlenmektedir. Buna göre bu dünyada İslam dinini dosdoğru yaşayarak, din yolundaki her türlü acıya katlanıp öteki dünya için çalışmalıdır. Eserin beyit sayısı nüshalara göre değişmekle birlikte en çok beyit içeren matbu nüshada 370 beyit bulunmaktadır. Bu da orijinal metindeki beyit sayısının buna yakın olması gerektiğini göstermektedir. *Dâstân-ı Kız* mesnevisi üzerine yapılan bu çalışmada eserin yazma ve matbu nüshaları tespit edilerek bu nüshaların katalog bilgileri verilmiş, nüshaların beyit sayısı belirlenerek her nüshadan baştan üç, sondan iki beyitlik kısmın transkripsiyonu ve dil-içi çevirisi yapılmıştır. Görselleri elde edilen nüshalardan bir varaklık örnek çalışmanın sonuna tıpkıbasım olarak eklenmiştir. Son olarak *Dâstân-ı Kız* mesnevisi üzerine yapılan çalışmalar belirtilmiş ve nüshalar üzerine genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Dili_Eski Anadolu Türkçesi, Yûsuf-ı Meddâh, İslam dini, Hz. Muhammed, mesnevi.

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %17

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 25.01.2024-**Kabul Tarihi:** 20.03.2024-**Yayın Tarihi:** 21.03.2024; **DOI:** 10.29000/rumelide.1454382

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körlleme

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / Dr., Istanbul Gelisim University, Faculty of Economics, Administrative and Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature (Istanbul, Türkiye), tukorkmaz@gelisim.edu.tr, **ORCID ID:** 0000-0002-8892-5643, **ROR ID:** https://ror.org/0188hvh39, **ISNI:** 0000 0004 0474 4306

Notes On Yūsuf-i Meddāh's Dāstān-i Kız Masnavi Copies³

Abstract

Dāstān-ı Kız (Hikāyet-i Kız ve Cehūd) is an important linguistic relic belonging to Islamic period Turkish literature and written in Old Anatolian Turkish. The work was written in the 14th century by Yūsuf-i Meddāh. The work is one of the religious stories known as "Mevlit Stories" and is usually found in the continuation of manuscript mevlits. Printed mevlits, on the other hand, generally do not have this story. The subject of the masnavi is the struggle of a family of three, consisting of a mother, father, and daughter, not to abandon their religion and the return of the girl who was sold to someone with the help of the prophet. The story has a didactic characteristic. The main idea is the world's transience and the afterlife's eternity. Accordingly, one should live the religion of Islam in this world, endure all kinds of suffering in the way of religion, and work for the afterlife. Although the number of couplets in the work varies according to the copies, the printed copy with the highest number of couplets has 370 couplets. This shows that the number of couplets in the original text should be close to this. In this study on *Dāstān-ı Kız masnavi*, the manuscript and printed copies of the work will be identified, the catalogue information of these copies will be given, the number of couplets of the copies will be determined, and the transcription and in-language translation of three couplets from the beginning and two couplets from the end of each copy will be given. A sample of one of the copies whose images are obtained will be added as a facsimile at the end of the study. Finally, the studies on *Dāstān-ı Kız masnavi* will be given and a general evaluation will be made on the copies.

Keywords: Turkish Language_Old Anatolian Turkish, Yūsuf-i Meddāh, Islam, Prophet Muhammad, masnavi.

1. Giriş

Dāstān-ı Kız (Hikāyet-i Kız ve Cehūd) mesnevisi İslami dönem Türk edebiyatına ait manzum bir halk hikâyesidir. Hikâye mesnevi nazım şekliyle ve aruzun "fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün" vezniyle yazılmıştır. "Eserde, anne-baba ve kızlarından oluşan üç kişilik bir ailenin dinlerini terk etmemek için verdikleri mücadele ve peygamberin yardımıyla başkasına satılan kızın tekrar dönüp evine gelmesi anlatılmaktadır. Mesnevi, didaktik bir özelliğe sahiptir. Mesnevide, bu tür hikâyelerde sıkça görülen "dünyanın geçiciliği ve öteki dünyanın ebedi olduğu" teması işlenmektedir. Buna göre din yolunda her türlü acıya katlanıp öteki dünya için çalışılmalıdır. Hikâyede, dünya ve zenginlik için çalışanların yarın Allah'ın huzuruna yüzü kara olarak çıkacakları vurgulanmaktadır. Mesnevide halkın inançları, olay ve durumlar karşısındaki tutumu ve hayat felsefesi sade ve akıcı bir halk diliyle anlatılmıştır (Korkmaz 2012: 136).

³ **Statement:** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 17

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article Registration Date: 25.01.2024-Acceptance Date: 20.03.2024-Publication Date: 21.03.2024; DOI: 10.29000/rumelide.1454382

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Dâstân-ı Kız mesnevisi XIV. yüzyıldan beri halk arasında sevilerek okunmuş bir eserdir. Genellikle yazma mevlit kitaplarının sonunda yer almaktadır. Eserin pek çok yazma nüshası vardır, bu nüshalarda mesnevinin adı genellikle “dâstân-ı kız, hikâyet-i kız ve cehûd, kız mevludu” şeklinde geçmektedir. Eserin beyit sayısı nüshalarda değişkenlik göstermekle birlikte en çok beyit barındıran matbu bir nüshaya göre 370 beyittir. Hikâye üzerine bir kitap çalışması olan Ersoylu'nun tenkitli metninde ise beyit sayısı 288'dir (bk. Ersoylu 1996). Eser dinî halk destanlarından. Patetik (etkili) yerleri vardır. Sanat ve üslup mükemmel değildir fakat canlıdır. Bu hikâye halk arasında “Kız Mevlûdü” adıyla anılır ve taş basması da bulunmaktadır. Eserde basit halk ruhunun ifadesi ve samimiyeti barizdir (Kocatürk 2018: 128-129).

Âmil Çelebioğlu, *Türk Mesnevi Edebiyatı (Sultan II. Murad Devri)* adlı eserinde *Dâstân-ı Kız* mesnevisi ile ilgili şu bilgileri vermektedir:

“Müellifi Yûsuf-ı Meddâh'tır. 200 beyitten fazla olmalıdır. Matbu *Kız Mevlidi* adını taşıyan bu mesnevinin vezni “fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün”dür.

Şam şehrinde çok zengin ve İslam düşmanı bir Yahudi ile bunun fakir fakat Hz. Peygamber'e âşık bir komşusu vardır. Bu fakir ailenin gabgabı güneşi utandıran, yüzü mehtabı mahveden çok güzel bir kızları olup herkes ona âşıktır.

Bir gün bunlar üç gün aç ve susuz kalırlar. Durumdan haberdar olan Yahudi, fakir komşusunu evine davet eder; ona, kendi dinine girmek şartıyla malının yarısını vermeyi ve kızıyla evlenmeyi teklif eder.

Adam evine gelip olanları anlatınca karısı, böyle bir teklifi şiddetle reddeder: Dünya için dinini terk etme, biz bu yoksulluğa razı olmuşuz, der. Bir yandan da fakir u zaruret içinde çaresizdirler. Babasının sözünü işiten kız, hâl çaresi olarak kendisinin köle olarak satılmasında ısrar eder.

Kızı satın alan şahıs, o gece rüyasında Hz. Peygamber'i görür. Hz. Peygamber kızın azat edilmesini ister. Adam rüyasında onu gördüğüne halkı inandırmak için bir delil talep edince bir gözü kör olan bu kimsenin kör gözüne Hz. Peygamber kutlu elini değdirir, adamın gözü hemen açılır. Uyanır uyanmaz kızı çağırıp vaziyeti öğrenir. Onun gerçekten köle olmadığını anlar. Yüz altın daha vererek kızı ailesine geri yollar. Kızlarına kavuşan ana ve baba da sevinip Allah'a şükrederler.

Cenab-ı Hakk'ı zikirle başlayıp Peygamber'e salavat talebiyle biten bu mesnevi, dinî eserlerden Hz. Peygamber'in mucizeleri nevine girmekte olup manzumenin başında da Hz. Mustafa'nın bir mucizesinin anlatılacağına işaret edilmiştir. Mevzu dolayısıyla yer yer sabır, şükür ve Hakk'a sığınma öğütlenir.” (Çelebioğlu 2018: 86-87).

2. Amaç ve Yöntem

Dâstân-ı Kız mesnevisi, XIV. yüzyıla ait önemli bir eserdir. Hikâyenin bir nüshasında (Atatürk Üniversitesi, Seyfettin Özege Bölümü 544 Nüshası) mesnevinin yazarı olarak Yusûf-ı Meddâh adı yer almaktadır. Hikâyenin XII. yüzyılda sözlü kültürde yaşadığı, XIV. yüzyılda ise yazıya geçtiği düşünülmektedir (bk. Kaya, 2021: 282). Mesnevi üzerine yapılan en kapsamlı yayın Halil Ersoylu'ya (1996) aittir. Bu makalenin hazırlanmasındaki amaç Eski Anadolu Türkçesi Dönemi'nin önemli bir dil yadigarı olan *Dâstân-ı Kız* mesnevisi üzerine yapılan bütün çalışmaları tespit etmek, hikâyenin Türk ve dünya kütüphanelerindeki nüshalarını belirlemek ve böylece mesnevinin tenkitli ve daha kapsamlı bir yayımı için gerekli alt yapıyı ve verileri oluşturmaktır.

Bu makale çalışması hazırlanırken izlenecek yöntem şu şekildedir: 1. Katalog bilgilerinden yararlanarak eserin Türk ve dünya kütüphanelerindeki yazma ve matbu nüshalarını tespit etmek. 2. Yazmaların görsellerine ulaşarak mümkünse her yazmada mesnevinin baştan üç ve sondan iki beytinin transkripsiyonlu metnini vermek. 3. Her yazmanın transkripsiyonlu metninin günümüz Türkçesine dil-içi çevirisini yapmak. 4. Her yazmayla ilgili ulaşılabilen tüm bilgileri aktarmak. 5. Her yazmanın yaklaşık olarak beyit sayısını tespit etmek. 6. Tespit edilen tüm yazmaların çoktan aza doğru beyit sayısını içeren bir tablo oluşturmak. 7. Hikâye ile ilgili yapılan tüm çalışmalara ulaşarak bu çalışmalar hakkında bilgi vermek. 8. Elde edilen bulguları sonuç bölümünde vermek. 9. Görsellerine ulaşılan her yazmadan bir varaklık kısmı çalışmanın sonuna eklemek.

3. Dâstân-ı Kız Mesnevisinin Nüshaları

1. Millî Kütüphane Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Yazmalar Koleksiyonu 06 Hk 1871 Nüshası

Hikâyenin adı yazmada “dâstân-ı kız mu‘cizât-ı mustafâ (sallallâhu ta‘âlâ ‘aleyhi ve sellem)” olarak geçmektedir. Eser, yazmanın 190a-198b varakları arasında yer almaktadır. Toplam 225 beyitten oluşmaktadır. Yazma toplam 198 varaktan oluşmaktadır, “dâstân-ı kız” mesnevisi bulunduğu yazmada son hikâyedir ve sondan yaklaşık 30 beyit eksiktir. Mesnevi, her varakta harekeli medrese rikası ile 13 satır olarak filigranlı kâğıda yazılmıştır. Yazmanın iç ve dış ölçüleri 225x170 (165x110) mm şeklindedir. Yazmanın istinsah tarihi H 1231 (M 1815) olarak gösterilmiştir. Yazma soluk kâğıt kaplı, sırtı ve sertabı kahverengi meşin mukavva cilt içerisindedir. Hikâye başlıkları ve çift cetveller kırmızı renkli mürekkep ile yazılmıştır. Kapak içine sonradan kurşun kalemle yazılmış bir fihrist eklenmiştir. Yazma, Durmuş Ali Emre’den satın alınmıştır. Yazmanın 192b-198b varakları arasında gözle görülür rutubet lekeleri olsa da bunlar yazmanın okunuşuna engel teşkil etmemiştir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir (Korkmaz 2012: 545-561).

[190] 001	diñle imdi idelüm bir mu‘cizât muştafâ’dan ol resül-ı kâ’inât	<i>Şimdi kâinatın peygamberi Mustafa’dan bir mucize söyleyelim, dinle.</i>
002	şehir-i şâmda var idi bir cühüd mâl u esbâb issi idi ol hasûd	<i>Şam şehrinde bir Yahudi vardı. O kıskanç ve zengin birisiydi.</i>
003	hiç hisâbı yoğ idi altununun dünyâlığı çoğ idi gâyet anuñ	<i>Onun altınının hiç hesabı yoktu ve dünyâlığı gayet çoktu.</i>
	Son iki beyit:	
[198] 224	tamâm oldı kitâb elhamdüillâh yazanun işini hayr ide allâh	<i>Allah’a şükürler olsun bu kitap tamamlandı. Allah yazanın işini hayırlara erdirsin.</i>
225	bunu yazdım yâdigâr olmağ için oқыyanlar bir du‘â kılmağ için	<i>Bunu hatırlanmak ve okuyanlardan dua almak için yazdım.</i>

[Hikâye ve *Dâstân-ı Kız*'ın içinde bulunduğu yazma üzerinde Şenol Korkmaz'ın (2012) doktora tezi bulunmaktadır. Çalışmada mesnevi edebî yönden incelenmiş ve transkripsiyonlu metni, dil-içi çevirisi ile dizini yapılmıştır. bk. Korkmaz 2012: 136-145; 545-561.]

2. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 7555 Nüshası

Mesnevi, Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 7555 numarada “dâstân-ı kız” adıyla kayıtlıdır. Eser yazmanın 5a-21b varakları arasındadır ve her sayfada suyolu filigranlı kâğıda hareketli nesih ile yazılmış 8 satır vardır. Yazma 178x122-(145x78) mm ölçülerindedir. Yazma sırtı bordo meşin, cilt kapakları ebru kâğıt kaplı, mukavva bir cilt içerisindedir. Yapraklar yer yer rutubet lekeli. Hikâyenin ilk sayfasında 6, son sayfasında 4 beyit vardır; diğer sayfalarda 8 satır yazı vardır. Yazma, 1994 yılında Mehmet Erdem Kocapınar'dan satın alınmıştır. Mesnevinin bu nüshası toplam 266 beyittir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[5a] 001	her kim ki bu dünyâda yoğsulluğa şabır kıldı lâyıķ oldu kulluğa	<i>Her kim ki bu dünyada yoksulluğa sabır gösterir, (o kişi) kulluğa layık olur.</i>
002	ķul-ısañ haķ'dan gelene şabr it yoķsa Őurma milki içinde çık git	<i>Eğer (gerçek) kulsan Allah'tan gelene sabret. Yoksa onun mülkü içinde durma, git.</i>
003	ol mülkdür kim anıñ mülki degil kim varasın sen anda bî-çäre ķul	<i>O'nun mülkü olmayan bir yer var mıdır? Ey çaresiz insan, sen oradan göçüp gideceksin.</i>
	Son iki beyit:	
[21b] 224	tâ kıyâmet ger denilse bu kelâm biñ kıyâmet kopsa bu olmaya tamâm	<i>Bu söz kıyamete kadar söylense, bin kıyamet kopsa yine de tamam olmaz.</i>
225	ger dilerseñ bulasın dâri's-selâm ıřķ-ıla di eş-şalavât ve's-selâm	<i>Eğer (gönülden) istersen cenneti bulursun. Aşk ile bir salavat ver, son söz bu olsun.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

3. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 6823/8 Nüshası

Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 6823/8 numarada “dâstân-ı kız” adıyla kayıtlıdır. Eser, yazmanın 28b-33a varakları arasındadır ve her sayfada abadî kâğıda hareketli nesih ile yazılmış 15-16-17 satır vardır. Yazma 206x150-(185x130) mm ölçülerindedir. Yazma şemseli, köşebentli, desenli kâğıt kaplı mukavva bir cilt içerisindedir. Şirazesi dağınık, söz başları kırmızıdır. Yazma, 1992 yılında Abdülmecit Güldü'den satın alınmıştır. Hikâye, 176 beyittir. Mesnevinin beyit sayısı diğer nüshalara göre epey eksiktir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[28b] 001	şehr-i şâm içinde var idi bir hasûd mâli emlakı şâhib[i] ol hasûd	Şam şehrinde bir (Yahudi) vardı. O kıskanç ve zengin birisiydi.
002	hiç hisâbı yoğ-ıdı altununun dünyâlığı çoğ-ıdı ol mel'ünun	O lanetlinin altınınun hiç hesabı yoktu ve dünyâlığı çoktu.
003	illâ gönlü tolu idi kibr i kîn muştafa'ya düşmân idi ol la'în	Fakat, gönlü kibir ve kin ile doluydu. O lanetli, Mustafa'ya düşmandı.
	Son iki beyit:	
[33a] 175	okıyanı dinleyeni yazanı fazlıu ile yarlıgağıl yâ ganî	Ey Allah'ım, okuyanı, dinleyeni ve yazanı kereminle bağışla.
176	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilât muştafa'nın ruhına vir şalavât	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilât. Mustafa'nın ruhuna ver bir salavat.

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

4. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 6458/2 Nüshası

Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 6458/2 numarada kayıtlıdır. Eser, yazmanın 35b-44a varakları arasındadır ve her sayfada suyolu filigranlı kâğıda harekeli nesih ile yazılmış 15 satır vardır. Yazma 205x160- (175x115) mm ölçülerindedir. Yazma miklepli, sırtı tamir görmüş, yenikli, yıpranmış, kahverengi meşin bir cilt içerisindedir. Söz başları kırmızıdır. Hikâye yaklaşık olarak 278 beyittir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[35b] 001	her kim ol bu dünyâda yohsulluğa şabır kıldı lâyıq oldı tanrı'ya	Her kim ki bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) Tanrı'ya layık bir kul oldu.
002	kul-ısanı hağ'dan gelene şabır kıl yoħsa çık milk[i] içinde turmağıl	Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinde durma, git.
003	ol ne yirdür ki anuñ milki degil kim varasın anda ey bî-çäre kul	O'nun mülkü olmayan bir yer var mıdır? Ey çaresiz insan, sen oradan göçüp gideceksin.
	Son iki beyit:	
[44a] 277	baylaruñ kalmaya hiç mürüvveti etmeyeler ehl-i 'ilme hürmeti	Zenginlerin hiç cömertliği kalmayacak ve ilim sahiplerine hürmet etmeyecekler.

278	ehl-i 'ilmi bulsalar öldüreler dünyâ ħirmenini nesne[ye] şatalar	<i>İlim sahiplerini bulsalar öldürecekler, dünya harmanını paraya pula satacaklar.</i>
-----	---	--

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

5. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 3757/17 Nüshası

Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 3757/17 numarada "dâstân-ı kız" adıyla kayıtlıdır. Mesnevi, yazmanın 89b-99b varakları arasındadır ve her sayfada suyolu filigranlı kâğıda hareketli nesih ile yazılmış 15 satır vardır. Yazma 198x140-(148x120) mm ölçülerindedir. Yazma, harap hâlde siyah meşin bir cilt içerisindeydir. Yapraklar rutubet lekeliydir. Hikâye yaklaşık olarak 303 beyittir. Eserin bu nüshasının yazısı oldukça güzel ve okunaklı bir hareketli nesih yazısıdır.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[89b] 001	her kim ol bu dünyâda yoĥsulluĥa şabır kıldı lâyıĥ oldu kulluĥa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluĥa sabretti, (o kişi) kulluĥa layık oldu.</i>
002	ķul-ısaĥ ĥaķ'dan gelene şabır kıll yoĥsa çık milki içinde tırmaĥıl	<i>Eĥer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinde durma, git.</i>
003	ol ne yirdür kim anuĥ milki degil kim varasın anda ey bî-çäre ķul	<i>O'nun mülkü olmayan bir yer var mıdır? Ey çaresiz insan, sen oradan göçüp gideceksin.</i>
	Son iki beyit:	
[99b] 302	emr-i ĥaķķ'ı tıtmaduĥuz ey yara ĥaķ katında olasız yüzi ķara	<i>Ey dost, Allah'ın emrini tutmadınız, (yarın) Allah'ın katında yüzi kara olacaksınız.</i>
303	çün tamâm oldu bu söz bunda yara vir şalavât 'ıřķ-ıla peyĥambere	<i>Ey dost, bu söz burada tamamlandı. Peyĥamber'e aşķ ile bir salavat ver.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

6. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 1454/4 Nüshası

Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 1454/4 numarada "dâstân-ı kız" adıyla kayıtlıdır. Mesnevi, yazmanın 37b-44a varakları arasındadır ve her sayfada el filigranlı kâğıda hareketli nesih ile yazılmış 13 satır vardır. Yazma 220x155-(210x150) mm ölçülerindedir. Yazma sırtı tamir görmüş, kapakları kahverengi kâğıt kaplı mukavva bir cilt içerisindeydir. Mürekkepler yer yer dağılmıştır. Yazmanın 43a-43b sayfalarında yırtık yerler vardır. Hikâyeye sayfada iki sütun olarak başlanmış, 39a sayfasından itibaren sayfada üç sütun yazı ile yazılmıştır. Mesnevide yaklaşık olarak 274 beyit vardır, ancak yazma çok düzensizdir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[37b] 001	diñle imdi ideyim bir mu'cizât muştafa'dan ol resül-i kâ'inât	<i>Şimdi kâinatın peygamberi Mustafa'dan bir mucize söyleyelim, dinle.</i>
002	var-ıdı şehir-i maş[rı]kda bir cühüd mal ı esbâb issiyidi ol hasüd	<i>Maşrık şehrinde bir Yahudi vardı. O kıskanç ve zengin birisiydi.</i>
003	hiç hesabı yoğ-ıdı altınnuñ dünyâlığı çoğ-ıdı gâyet anuñ	<i>Onun altınının hiç hesabı yoktu ve dünyalığı gayet çoktu.</i>
	Son iki beyit:	
[44a] 273	okıyanı dinleyeni yazanı rahmetiñle yarlıgâğıl yâ ganî	<i>Ey Allah'ım, okıyanı, dinleyeni ve yazanı rahmetinle başısla.</i>
274	hağ ta'âlâ rahmet eyleye aña kim beni bir du'a ile aña	<i>Kim ki beni bir dua ile anarsa yüce Allah ona merhamet etsin.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

7. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 512/1 Nüshası

Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 512/1 numarada “dâstân-ı kızcuğazın din yolına şatıldığıdır” adıyla kayıtlıdır. Eser, yazmanın 1a-7b varakları arasındadır ve her sayfada suyolu filigranlı kâğıda harekeli nesih ile yazılmış 13 satır vardır. Yazma 200x140-(155x115) mm ölçülerindedir. Yazma sırtı kahverengi meşin kâğıt kaplı, mukavva bir cilt içerisindedir. Yaprakları rutubet lekeli. 1962 yılında Mustafa Kayhan'dan satın alınmıştır. Hikâyenin bu nüshasında yaklaşık 184 beyit vardır. Eserin ilk sayfasında yazıların soluk ve sayfanın yıpranmış olması okumayı güçleştirmektedir. Eserin diğer sayfalarındaki yazılar gayet okunaklıdır. Mesnevi, en çok beyit barındıran nüshaya göre yaklaşık 120 beyit eksiktir. Bu da mesnevinin bu nüshada epey kısaltıldığını göstermektedir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[1a] 001	evvel allâh adını yâd idelüm başlayuban söze bünyâd idelüm	<i>Önce Allah'ın adını analım, (ondan sonra) söze başlayarak hikâyeyi meydana getirelim.</i>
002	ol hağ'uñ tağdîrini dinleyelim cân-ıla söz ma'nasın aňlayalım	<i>O Allah'ın takdirini dinleyelim, gönülden (kulak vererek) sözlerin manasını anlayalım.</i>
003	yaradan cümlesinüñ işin bilür kime kim dert virürse dermân virür	<i>Allah, bütün yaratılanların işini bilir. Her kime dert verdiyse dermanını da verir.</i>

	Son iki beyit:	
[7b] 183	tamâm oldu bunda bu kışsa ey yara vir salavât 'ışk-ıla peygambere	<i>Ey dost, bu hikâye burada bitti. Aşk ile Peygamber'e bir salavat ver.</i>
184	bunu yazdım yâdigâr olmağ-ıçun oķıcaķ bir du'â kılamak için	<i>Bu (hikâyeyi) hatırlanmak ve okuyanlardan bir dua almak için yazdım.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

8. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 9260/5 Nüshası

Hikâye, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 9260/5 numarada "hikâye-i kız ma'a cühûd" adıyla kayıtlıdır. Eser, yazmanın 42b-50b varakları arasındadır ve her sayfada harf filigranlı kâğıda harekeli nesih ile yazılmış 13 satır vardır. Yazma 220x165-(150x106) mm ölçülerindedir. Yazma, üzeri aşınmış kahverengi meşin kaplı, mıklepli cilt içerisindedir. Yazmanın sonu eksiktir fakat "dâstân-ı kız" hikâyesinde bir eksiklik yoktur. Mesnevinin bu nüshası yaklaşık 232 beyittir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[42b] 001	diñle imdi ideyim bir mu'cizât muştafa'dan ol resûl-i kâ'inât	<i>Şimdi kâinatın peygamberi Mustafa'dan bir mucize söyleyelim, dinle.</i>
002	şehir-i şâm'da var-ıdı bir cühûd milk i esbâb issi idi ol hasûd	<i>Şam şehrinde bir Yahudi vardı. O kıskanç ve zengin birisiydi.</i>
003	hiç hisâbı yoğ-ıdı altununuñ dünyâlığı çoğ-ıdı yavlaķ anuñ	<i>Onun altınının hiç hesabı yoktu ve dünyâlığı gayet çoktu.</i>
	Son iki beyit:	
[50b] 231	ben bî-zâram işbu işlü kişiden ümmet olmaz bilmiş olsun işiden	<i>Ey Allah'ım, okuyanı, dinleyeni ve yazanı rahmetinle bağışla.</i>
232	tamâm oldu bunda bu sözi ey yara vir şalavât 'ışk-ıla peygambere	<i>Ey dost, bu hikâye burada bitti. Aşk ile Peygamber'e bir salavat ver.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

9. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 9491/2 Nüshası

Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 9491/2 numarada "hikâye-i kız ma'a cühûd" adıyla kayıtlıdır. Eser, yazmanın 8a-16a varakları arasında kayıtlıdır. Her sayfada abadî kâğıda harekeli nesih ile yazılmış 15 satır vardır. Yazma, 205x140-(170x110) mm ölçülerindedir. Yazma sırtı siyah meşin,

üzeri ebru kâğıt kaplı cilt içerisindedir. Yazmanın 8a sayfasından önce 1 varak kopmuştur, bu nedenle hikâye baştan yaklaşık 15 beyit kadar eksiktir. Mesnevinin bu nüshası yaklaşık 254 beyittir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[8a] 001	üç gün üç gece yeyecek bulmadı açlığından göze uyku gelmedi	<i>Üç gün üç gece yiyecek bulamadılar, açlıktan gözlerine uyku da girmedi.</i>
002	üçü dağı üç gece aç yattılar ‘âciz olup niçe kıanlar yutdılar	<i>Üçü de üç gece aç yattılar, çaresiz kalıp çok sıkıntı çektiler.</i>
003	koşşısı cühüd anıñ hâlin bilür turdı cühüd anıñ ol evine kim gelür	<i>Yahudi komşusu onun bu durumunu bildiği için kalktı, onun evine geldi.</i>
	Son iki beyit:	
[16a] 253	her ki bir kez yazana du‘â kıla yazana du‘â okusun mu‘teber	<i>Her kim (okursa) yazana bir kez dua etsin, yazana güzel bir dua okusun.</i>
254	tanrı rahmet eylesün ol cân için fâtiha ihşân ide yazanı için	<i>Tanrı, o kişi için merhamet etsin. (O kişi) yazan için bir Fâtiha okusun.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

10. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 9961/1 Nüshası

Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 9961/1 numarada “dâstân-ı kız” adıyla kayıtlıdır. Eser, yazmanın 1a-8a varakları arasındadır ve her sayfada krem rengi mantar filigranlı kâğıda hareketli nesih ile yazılmış 15 satır vardır. Yazma 215x160-(160x120) mm ölçülerindedir. Yazma; sırtı yıldız çizgili siyah meşin, üzeri siyah bez kaplı mukavva cilt içindedir. Hikâyenin bu nüshası yaklaşık olarak 201 beyittir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[1a] 001	diñle imdi ideyim bir mu‘cizât muştafa‘dan ol resül-i kâ‘inât	<i>Şimdi kâinatın peygamberi Mustafa'dan bir mucize söyleyelim, dinle.</i>
002	şehr-i şâm içinde var idi bir cühüd mâl u esbâb issi idi ol hasüd	<i>Şam şehrinde bir Yahudi vardı. O kıskanç ve zengin birisiydi.</i>
003	hiç hisâbı yoğ-ıdı altununun dünyâlığı çok idi yavlağ anıñ	<i>Onun altınının hiç hesabı yoktu ve dünyâlığı gayet çoktu.</i>
	Son iki beyit:	

[8a] 200	yâ ilâhî cümle imân ehline rahmet eyle cümle yazuklılara	<i>Ey Allah'ım, bütün iman ehline merhamet et ve bütün günahkârları (başışla).</i>
201	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilât muştafâ'nın ruhına vir şalavât	<i>Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilât. Mustafa'nın ruhuna ver bir salavat.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

11. Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü BY00003091/A Nüshası

Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü yazmaları arasında BY00003091/A'da "destân-ı kız" adıyla kayıtlıdır. Mesnevi, yazmanın 6a-14b varakları arasında yer almaktadır ve her sayfada harekeli nesih yazıyla yazılmış 15 satır vardır. Yazma, 210x145-(155x105) ölçülerindedir. Ciltsizdir. Eserin bu nüshasında yaklaşık olarak 259 beyit vardır.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[6a] 001	dünyâda her kim ire yoğsulluğa şabır kıla lâyıķ ola kılluğa	<i>Her kim dünyada yoksulsa (o kişi) sabretsin ve kulluğa layık olsun.</i>
002	ķul işey hâķ'dan gelene şabır it yoğ-ısa çık milki içinden durma git	<i>Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinde durma, git.</i>
003	ol ne yir[dür] ki anın milki değil kim varasın anda ey bî-çâre ķul	<i>O'nun mülkü olmayan bir yer var mıdır? Ey çaresiz insan, sen oradan göçüp gideceksin.</i>
	Son iki beyit:	
[14b] 258	g[e]r dilersiz bulasız ondan necât 'aşķ-ıla derd-ile idün eş-şalavât	<i>Eğer Allah'tan kurtuluşu isterseniz bulursunuz. Aşk ile ve dert ile bir salavat getirin.</i>
259	her kim diler b[ir] du'âda buluna fâtiha ihsân ide ben kıluna	<i>Her kim dilerse bir dua etsin. (Allah'ın) ben kıluna bir Fâtiha okusun.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

12. Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü BY00008140/8 Nüshası

Hikâye, Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü yazmaları arasında BY00008140/8'de "destân-ı kız" adıyla kayıtlıdır. Mesnevi, yazmanın 38a-48a varakları arasında yer almaktadır ve her sayfada harekeli nesih yazıyla yazılmış 11 satır vardır. Yazma, 210x165-(165x120) mm ölçülerindedir. Eser, çaharkuşe siyah meşin, yıpranmış mukavva bir cilt içindedir. Söz başları ve cetveller kırmızı mürekkeplidir. Hikâyenin bu nüshası yaklaşık olarak 219 beyittir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[38a] 001	her kim bu dünyâda yoğsulluğa şabır kıla [lâ]yık ol kulluğa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) kulluğa layık oldu.</i>
002	kul isen hâk'dan gelene şabır it itmez isen mevlâ'nun mülkine tırma git	<i>Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; etmezsen Allah'ın mülkü içinde durma, git.</i>
003	âdem isen işbu sözi anlağıl derde şabır it rahmete sen şükür kı	<i>Eğer insansan bu sözü anla; derde sabret, Allah'ın rahmetine şükret.</i>
	Son iki beyit:	
[48a] 218	okıyanı dinleyeni yazanı rahmetiyle yarlıgağıl yâ ganî	<i>Ey Allah'ım okıyanı, dinleyeni ve yazanı rah- metinle başışla.</i>
219	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilât muştafa'nun ruhına vir şalavât	<i>Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilât. Mustafa'nın ruhuna ver bir salavat.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

13. Bursa İnebey Kütüphanesi 763/2 Nüshası

Mesnevi, Bursa İnebey Kütüphanesi yazmaları arasında BY00008140/8'de "destân-ı kız" adıyla kayıtlıdır. Hikâye, yazmanın 15a-25b varakları arasında yer almaktadır ve her sayfada harekeli nesih yazıyla yazılmış 13 satır vardır. Yazma, 206x146-(145x100) mm ölçülerindedir. Söz başları kırmızı mürekkeplidir. Eserin bu nüshasında yaklaşık olarak 262 beyit vardır.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[15a] 001	her kim ol bu dünyâda yoğsulluğa şabır kıldı lâyık oldı kulluğa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) kulluğa layık oldu.</i>
002	kul isen hâk'dan gelene şabır it yoğsa çık milki içinden durma git	<i>Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinde durma, git.</i>
003	ol ne yerdür kim anuñ milki degil kim varasın anda ey bî-çâre kul	<i>O'nun mülkü olmayan bir yer var mıdır? Ey çaresiz insan, sen oradan göçüp gideceksin.</i>
	Son iki beyit:	

[25b] 261	hâk'ın emrin dutmadılar ey yara hâk katında oldılar yüzi kara	<i>Ey dost, Allah'ın emrini tutmadılar, Allah'ın katında yüzi kara oldular.</i>
262	tamâm oldı bunda bu söz ey yara vir şalavât 'ışk-ıla peygambere	<i>Ey dost, bu söz burada tamamlandı. Peygamber'e aşk ile bir salavat ver.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

14. Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar 06962-008 Nüshası

Mesnevi, Süleymaniye Kütüphanesinde Yazma Bağışlar Bölümü'nde 06962-008 numarada “destân-ı kız” adıyla kayıtlıdır. Hikâye, yazmanın 135a-145a varakları arasında yer almaktadır ve her sayfada harekeli nesih yazıyla yazılmış 13 satır yazı vardır. Yazma, 207x146-(175x97) mm ölçülerindedir. Söz başları kırmızı mürekkeplidir. Eserin bu nüshasında yaklaşık olarak 261 beyit vardır. Bursa İnebey nüshası ile Süleymaniye Yazma Bağışlar nüshası satır ve beyit sayısı olarak birbirine yakın nüshalardır.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[135a] 001	her ki ol bu dünyâda yoğsulluğa şabır kıldı lâyıķ oldu kulluğa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) kulluğa layık oldu.</i>
002	ķul iseñ hâk'dan gelene şabır it yoğsa çık milki içinde durma git	<i>Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinde durma, git.</i>
003	şehr-i şâm'da var-ıdı hem bir cühüd mâl ı esbâb issi idi ol hâsüd	<i>Şam şehrinde bir Yahudi vardı. O kıskanç ve zengin birisiydi.</i>
	Son iki beyit:	
[145a] 260	tañrı rahmet eylesün ol cân için kim du'â ide yazamı için	<i>Tanrı, o kişi için merhamet etsin. (O kişi) yazan için bir dua okusun.</i>
261	tañrı rahmet eylesün ol cân için kim okuya fâtiha yazamı için	<i>Tanrı, o kişi için merhamet etsin. (O kişi) yazan için bir Fâtiha okusun.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

15. Kastamonu Yazma Eser Kütüphanesi 2117/2 Nüshası

Mesnevi, Kastamonu Yazma Eser Kütüphanesinde 2117/2 numarada “destân-ı kız” adıyla kayıtlıdır. Hikâye, yazmanın 9b-23b varakları arasında yer almaktadır ve her sayfada harekeli nestalik yazıyla yazılmış 9-10-11 satır yazı vardır. Yazma, 150x105-(110x73) mm ölçülerindedir. Çaharkuşe kahverengi meşin, ebru mukavva deffeli, miklebli cilt içindedir. Duraklar kırmızıdır. 23. yaprak yarısından yırtık olduğu için metin sonu olarak 22b'nin sonu alındı. 24b yaprakta dua vardır. Hikâyenin bu nüshasında yaklaşık olarak 192 beyit vardır. Yazmanın son varağı yırtık olduğu için son iki beyit için bir önceki

varağın sonu okundu. Yazma genel olarak düzensizdir, satır sayıları sayfadan sayfaya değişmektedir. Yazma, en çok beyit barındıran yazmaya göre yaklaşık 115 beyit eksiktir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[9b] 001	her kim ol dünyâda yoğsulluğa şabır kıldı lâyıķ oldu kulluğa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) kulluğa layık oldu.</i>
002	ķul iseñ hâķ'dan gelene şabır it yoğsa çık milki içinde tırma git	<i>Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinde durma, git.</i>
003	var mıdır bir yer anuñ milki degil kim varasın anda bî-çâre ķul	<i>O'nun mülkü olmayan bir yer var mıdır? Ey çaresiz insan, sen oradan göçüp gideceksin.</i>
	Son iki beyit:	
[23b] 191	gâh oğlundır gâh yigit gâh koca dinle imdi bu zamân hâllı niçe	<i>Gah oğlundur gah delikanlı gah koca. Dinle şimdi bu zaman halkı nasıldır?</i>
192	kimse hem hergiz namâz kılmayalar dîni için mescide gelmeyeler	<i>Kimse devamlı namazını kılmaz ve dini için mescide gitmezler.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

16. Süleymaniye Kütüphanesi, Tercüman Gazetesi Türkçe Yazmaları Y-183/3 Nüshası

Mesnevi, Süleymaniye Kütüphanesinde Tercüman Gazetesi Türkçe Yazmaları Bölümü'nde Y-183/3 numarada "dâstân-ı cehûd ve ahvâl-i kız" adıyla kayıtlıdır. Hikâye, yazmanın 68a-78a varakları arasında yer almaktadır ve her sayfada harekeli nesih yazıyla yazılmış 15 satır yazı vardır. Yazma, 193x138- (158x95) mm ölçülerindedir. Söz başları kırmızıdır. Sırtı koyu kahverengi, kapakları silik şemseli siyah bir cilt içindedir. Mesnevinin bu nüshası yaklaşık olarak 287 beyittir.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[68a] 001	her kim bu dünyâda yoğsulluğa şabır kıldı lâyıķ oldu kulluğa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) kulluğa layık oldu.</i>
002	ķul-ısañ hâķ'dan gelene şabır it yoğsa çık milki içinde tırma git	<i>Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinde durma, git.</i>
003	ol yirdür kim anuñ milki degül kim varasın anda bî-çâre ķul	<i>O'nun mülkü olmayan bir yer var mıdır? Ey çaresiz insan, sen oradan göçüp gideceksin.</i>

	Son iki beyit:	
[78a] 286	fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilât vir muhammed muştafâ'ya bul necât	<i>Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilât. Muhammed Mustafa'ya (salavat) ver, kurtuluşa er.</i>
287	Ey 'azîz rahmeti hağ'dan kazana fâtiha oğuya bunu yazana	<i>Ey aziz kişi, merhameti Allah'tan kazanasın. Bunu yazana bir Fatıha okuyasın.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

17. Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi Yazmaları 1617/3 Nüshası

Mesnevi, Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi Yazmaları 1617/3 numarada "hikâyetu kız maa cühûd" adıyla kayıtlıdır. Hikâye, yazmanın 16b-25b varakları arasında yer almaktadır ve her sayfada harekeli nesih yazıyla yazılmış 15 satır yazı vardır. Yazma, 190x130-(135x90) mm ölçülerindedir. Mesnevi çapa filigranlı krem kâğıda yazılmıştır ve yer yer rutubet lekeleri vardır. Yazma, sırtı çıplak üstü aşınmış ebru kâğıt kaplı mukavva cilt içindedir. Söz başları ve cetveller kırmızıdır. Şirazesı dağınıktır. Eserin istinsah tarihi H 1139'dur (M 1725). Müstensih ismi olarak Hasan ismi kayıtlıdır. Hikâyenin bu nüshasında yaklaşık 272 beyit vardır.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[16b] 001	evvel allâh adını yâd idelüm başlayuban söze bünyâd idelüm	<i>Önce Allah'ın adını analım, (ondan sonra) söze başlayarak hikâyeyi meydana getirelim.</i>
002	ol hağ'uğ tağdîrini dinleyelüm cân-ıla söz ma'nîsin anılayalum	<i>O Allah'ın takdirini dinleyelim, gönülden (kulak vererek) sözlerin manasını anlayalım.</i>
003	yaradur cümlesinüñ işin bilür kime derd virürse dermân kılır	<i>(Allah), bütün yaratılanların işini bilir. Her kime dert verdiyse dermanını da verir.</i>
	Son iki beyit:	
[25b] 271	tamâm oldu bunda bu kışışa ey yara vir salavât 'aşğ-ıla peygâmbere	<i>Ey dost, bu hikâyeye burada bitti. Aşk ile Peygamber'e bir salavat ver.</i>
272	temennâ dergâhına senden du'â günâhı 'afv iden yâr-ı huğâ	<i>Dergâhına selam ve senden bir dua olsun. Günahları affeden yüce Allah'tır.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

18. Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi Bölümü 4339 Nüshası

Mesnevi, Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi Bölümü 4339 numarada kayıtlı bir mecmuanın 64a-74b varakları arasındadır. Her sayfada harekeli nesih ile yazılmış 13 satır vardır. Yazmanın ölçüleri 341x227-(285x165) şeklindedir. Hikâyenin adı, yazmada “hikâye-i garâ'ib” şeklinde geçmektedir. Bu nüshada yaklaşık 279 beyit vardır.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[68a] 001	her kim ol bu dünyâda yoğsulluğa şabır kıldı lâyıķ oldu kulluğa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) kulluğa layık oldu.</i>
002	ķul-ısañ hâķ'dan gelene şabır it yoğsa çık milk[i] içinden taşra git	<i>Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinden dışarı git.</i>
003	ol ne yirdür kim anuñ milki degil kim varasın anda bî-çâre zelil	<i>O'nun mülkü olmayan bir yer var mıdır? Ey çaresiz (insan), sen oradan hakir bir şekilde göçüp gideceksin.</i>
	Son iki beyit:	
[78a] 278	yâ ilâhî yazanı dinleyeni rahmetinle yarlığâğıl yâ ğanı	<i>Ey Allah'ım yazanı, dinleyeni ve (okuyanı) rahmetinle bağışla.</i>
279	tañrı rahmet eyesün ol ķuluna kim du'â ide ben ķuluna	<i>Kim ki bana bir dua ederse yüce Allah o kuluna merhamet etsin.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine Halil Ersoylu'nun (1996) bir çalışması vardır. Ersoylu, *Dâstân-ı Kız* mesnevisini iki nüshayı karşılaştırarak tenkitli metin olarak yayımlamıştır. Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi Bölümü 4339 numaralı nüsha bu çalışmada ikinci nüsha olarak kullanılmıştır. Kitabın sonunda her iki yazmanın tıpkıbasımı da verilmiştir.]

19. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Yeni Yazmalar 2649 Nüshası

Mesnevi, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Yeni Yazmalar 2649 numarada bulunan bir mecmuanın 19b-30a varakları arasında “hazâ hikâyet-i kız ma'a cühûd” adıyla kayıtlıdır. Her sayfada harekeli nesih ile yazılmış 13 satır vardır. Bu nüsha Halil Ersoylu'nun çalışmasında (1996) esas nüsha olarak kullanılmıştır. Hikâyenin bu nüshasında yaklaşık 272 beyit vardır.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[68a] 001	her kim işbu dünyâda yoğsulluğa şabır kıldı lâyıķ oldu kulluğa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) kulluğa layık oldu.</i>
--------------	---	---

002	ķul-usaş ĥak'dan gelene şabır it yoĥsa ık milki içinden durma git	<i>Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinde durma, git.</i>
003	ol nebîdür ki anuĥ milki değil kim varasın anda bî-äre ķul	<i>O Peygamber ki onun (bile) mülkü değil. Ey çaresiz insan, sen oradan göçüp gideceksin.</i>
	Son iki beyit:	
[78a] 278	oķıyanı dinleyeni yazanı rahmetünle yarlığağıl yâ ģanı	<i>Ey Allah'ım yazanı, dinleyeni ve okuyanı rahmetinle bağışla.</i>
279	her kim diler rahmeti çok ķazana fâtiĥa oķıya bunu yazana	<i>Her kim daha çok rahmet kazanmak isterse bunu yazana bir Fatıha okusun.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine Halil Ersoylu'nun (1996) bir çalışması vardır. Ersoylu, alışmada Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Yeni Yazmalar 2649 (=Y. 520) nüshasını esas nüsha olarak kullanmıştır. Kitabın sonunda yazmanın tıpkıbasımı da verilmiştir.]

20. Atatürk Üniversitesi, Seyfettin Özege Bölümü 544 Nüshası

Mesnevi, Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi, Seyfettin Özege Bölümü 544 (ASL) numarada kayıtlıdır. Yazmanın 63b-69b varakları arasında kayıtlıdır. Bu yazmanın en önemli yönü eserin yazarının adını (Yûsuf-ı Meddâh) içermesidir. Eserin bu nüshasında yaklaşık olarak 182 beyit vardır.

[Eserin bu nüshasının görüntüleri elde edilemediği için bu nüshayla ilgili örnek beyitler verilemedi. Eserin bu nüshasıyla ilgili bilgiler için bk. elebioğlu, 2018: 86-87.]

21. Matbu Nüsha: Kız Mevlûdi (H 1339 [M 1915]). Dersaâdet (İstanbul): Yusuf Ziya Matbaası.

Bu kitap, *Dâstân-ı Kız* mesnevisinin matbu bir nüshasıdır. Hikâyenin adı bu nüshada "kız mevlûdi" olarak geçmektedir. Eserin bu nüshasında 370 beyit vardır. Mesnevinin diğer nüshalarında bu kadar beyit bulunmamaktadır. Bu nüshadaki beyit sayısının 370 olması eserin zamanla kısalıp bir olay anlatımına dönüştüğünü ve orijinal metindeki beyit sayısının buna yakın olması gerektiğini göstermektedir. Bu nedenle bu nüsha beyit sayısı bakımından diğer nüshalardan daha iyi durumdadır.

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

001	evvel allâh adın zikr idelim dürlü ni'met virdi ol şükır idelim	<i>Önce Allah adını söyleyelim, o (bize) türlü nimetler verdi şükredelim.</i>
002	bizi yokdan yaradup var eyledi kulluğına hem daĥı yâd eyledi	<i>Bizi yoktan yaratarak var etti ve hem de kullu- ęuna uygun buldu.</i>

003	bizi ümmet eyledi muhammed'e iki cihân güneşi ol aḥmede	<i>Bizi o iki dünyanın güneşi ve pek çok övülmüş Hz. Muhammed'e ümmet etti.</i>
	Son iki beyit:	
369	du'â kılpup daḥı diyenler âmîn rahmetu'llâhi 'aleyhim ecma'in	<i>Allah'ın rahmeti dua edip âmîn diyen herkesin üzerine olsun.</i>
370	ger dilersiz bulasız oddan necât 'ışk ile derd ile idiñ e'ş-şalât	<i>Eğer cehennem ateşinden kurtulmak isterseniz aşk ile ve gönülden bir salavat getirin.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine Orhan Ay'ın bir makale çalışması (2021) vardır. Ay, matbu nüshaya dayanarak 370 beyitlik “destân-ı kız” hikâyesinin transkripsiyonlu metnini vermiş ve mesneviyi içerik, dil ve üslup yönünden incelemiştir.]

22. Dresden Eyalet ve Üniversite Kütüphanesi Mscr. Dresd. Ea. 175

Mesnevi, Almanya'da Dresden Eyalet ve Üniversite Kütüphanesinde Mscr. Dresd. Ea. 175 numaradaki yazmanın 8a-15b varakları arasında kayıtlıdır. Eserin adı yazmada “hikâyet-i dâstân-ı kız” olarak geçmektedir. Bu nüshada toplam 191 beyit bulunmaktadır. Hikâyenin ilk varığında bazı tahribatlar vardır. Bu durum bazı kelimelerin okunuşunu güçleştirmektedir. Mesnevinin beyit sayısı bu nüshada epey azalmıştır. Çalışmanın sonuna bu nüshanın ilk ve son varaklarının görselleri eklenmiştir (bk. Bekar 2021: 128).

Eserin ilk üç beyti ve son iki beyti şu şekildedir:

[8a] 001	her ki bu dünyâda yoḥsulluğa şabr kıldı lâyıḳ oldu ḳu[llu]ğa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) kulluğa layık oldu.</i>
002	ḳul iseñ ḥaḳ'dan gelene şabr it daḥı çık milki içinde [du]rma git	<i>Eğer kulsan Allah'tan gelene sabret; yoksa onun mülkü içinde durma, git.</i>
003	bir hikâyet geldi dilüme şaḥî édeyin ger ḥaḳ ḳılur-ısa yarı	<i>Dilime şahlara layık bir hikâye geldi, eğer Allah yardım ederse söyleyeyim.</i>
	Son iki beyit:	
[15b] 190	yanına geldi anuñ ol bâ-şafâ müctebâ vü murtezâ vü muştafâ	<i>O seçilmiş ve razı olunmuş Peygamber, huzur içinde onun yanına geldi.</i>
191	gördi anuñ ḥüb cemalin bedir ay ol siyah ebrûları şan ḳavs ü yay	<i>Onun dolunay gibi güzel yüzünü ve sanki yay gibi olan siyah kaşlarını gördü.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine Beytullah Bekar'ın bir makale çalışması (2021) vardır. Bekar, Dresden Eyalet ve Üniversite Kütüphanesinde Mscr. Dresd. Ea. 175 numarada kayıtlı yazmadan hareketle mesnevinin 191 beyitlik transkripsiyonlu metnini vermiş ve eseri dil özellikleri yönünden incelemiştir.]

23. Leiden Üniversitesi Kütüphanesi HS. 16 B 14 Nüshası

Mesnevi, Hollanda, Leiden Üniversitesi Kütüphanesi Türkçe Yazmaları arasında HS. 16 B 14 numarada “dâsitân-ı duhter-i miskîn” adıyla kayıtlıdır. Hikâye, yazmanın 27a-35b varakları arasında yer almaktadır ve her sayfada 11 satır yazı vardır. Yazma, 228x157-(185x120) mm ölçülerindedir. Yazmanın istinsah tarihi H 1222 (M 1807-1808) yıllarıdır. Yazmada 6 Türkçe dinî hikâye vardır, *Dâstân-ı Kız* yazmada altıncı ve son hikâyedir. Mesnevinin bu nüshası Ersoylu'nun çalışmasına göre 191. beyitte sona ermektedir. Bu da eserin sondan kısa kesildiğini ve epey eksik olduğunu göstermektedir.

Katalog bilgilerine göre mesnevinin ilk ve son iki beyti şu şekildedir (Schmidt 2012: 286-287):

[27a] 001	her kim olur bu dünyâda yohsulluğa şabr kıldı lâyıķ oldu kulluğa	<i>Her kim bu dünyada yoksulluğa sabretti, (o kişi) kulluğa layık oldu.</i>
	Son iki beyit:	
[35b] 191	cemâlin gördi ol bedr aya beşzer alnında kara kaşı hem yaya beşzer	<i>Onun dolunaya benzer yüzünü ve alnında yaya benzeyen kara kaşlarını gördü.</i>
192	tâ kim hatm oldu bu kitâb muştafa'ya sen vir şalavât	<i>Şimdi bu kitap burada sona erdi, sen Mustafa'ya bir salavat ver.</i>

[Hikâyenin bu nüshası üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilemedi.]

4. Dâstân-ı Kız Mesnevisinin Nûshalarının Beyit Sayısına Göre Dizilişi

1	Matbu Nüsha	370 beyit
2	Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 3757/17 Nüshası	303 beyit
3	Süleymaniye Kütüphanesi, Tercüman Gazetesi Türkçe Yazmaları Y-183/3 Nüshası	287 beyit
4	Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi Bölümü 4339 Nüshası	279 beyit
5	Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 6458/2 Nüshası	278 beyit
6	Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 1454/4 Nüshası	274 beyit
7	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Yeni Yazmalar 2649 (=Y. 520) Nüshası	272 beyit
8	Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi Yazmaları 1617/3 Nüshası	272 beyit
9	Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 7555 Nüshası	266 beyit

10	Bursa İnebey Kütüphanesi 763/2 Nüshası	262 beyit
11	Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar 06962-008 Nüshası	261 beyit
12	Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü BY00003091/A Nüshası	259 beyit
13	Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 9491/2 Nüshası	254 beyit
14	Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 9260/5 Nüshası	238 beyit
15	Millî Kütüphane Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Yazmalar Koleksiyonu 06 Hk 1871 Nüshası	225 beyit
16	Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü BY00008140/8 Nüshası	219 beyit
17	Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 9961/1 Nüshası	201 beyit
18	Kastamonu Yazma Eser Kütüphanesi 2117/2 Nüshası	192 beyit
19	Dresden Eyalet ve Üniversite Kütüphanesi Mscr. Dresd. Ea. 175 Nüshası	191 beyit
20	Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 512/1 Nüshası	184 beyit
21	Atatürk Üniversitesi, Seyfettin Özege Bölümü 544 Nüshası	182 beyit
22	Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 6823/8 Nüshası	176 beyit
23	Leiden Üniversitesi Kütüphanesi HS. 16 B 14 Nüshası	Tespit edilemedi.

5. Dâstân-ı Kız Mesnevisi Üzerine Yapılan Çalışmalar

1. Kocatürk 1970: Vasfi Mahir Kocatürk, *Büyük Türk Edebiyatı Tarihi* adlı kitabında hikâye hakkında bilgi vermiş ve hikâyenin kısa bir özetini aktarmıştır (bk. Kocatürk 2018: 128-129).

2. Ersoylu 1996: Halil Ersoylu, *Kız Destanı* üzerine yaptığı çalışmada, mesnevinin iki nüshası üzerinden (Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Yeni Yazmalar 2649 Nüshası ve Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi Bölümü 4339 Nüshası) hikâyenin metnini ve dizinini hazırlamış, ayrıca eserin yazılış özelliklerini incelemiştir. Çalışmanın sonuna her iki nüshanın (T ve S) tıpkıbasımı eklenmiştir.

3. Çelebioğlu 1999: Amil Çelebioğlu, *Türk Edebiyatı'nda Mesnevi (XV. yy.'a kadar)* adlı kitabında eserin Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Bölümü nr. 544'te kayıtlı olan bir nüshası üzerinden hikâyenin özetini vererek hikâye hakkında bazı bilgiler vermiştir (bk. Çelebioğlu 2018: 86-87).

4. Korkmaz 2012: Eserin Millî Kütüphane Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Yazmalar Koleksiyonu 06 Hk 1871 nüshası üzerine Şenol Korkmaz tarafından (2012) doktora tezi hazırlanmıştır. Çalışmada, mesnevi edebî yönden incelenmiş ve transkripsiyonlu metni, dil-içi çevirisi ile dizini yapılmıştır (bk. Korkmaz 2012: 136-145; 545-561).

5. Ay 2021: Mesnevinin matbu bir nüshası üzerine Orhan Ay'ın bir makale çalışması (2021) vardır. Ay, matbu nüshaya dayanarak 370 beyitlik “destân-ı kız” hikâyesinin transkripsiyonlu metnini vermiş ve hikâyeyi içerik, dil ve üslup yönünden incelemiştir (bk. Ay 2021: 195-242).

6. Bekar 2021: Mesnevinin bu nüshası üzerine Beytullah Bekar'ın bir makale çalışması (2021) vardır. Bekar, Dresden Eyalet ve Üniversite Kütüphanesinde Mscr. Dresd. Ea. 175 numarada kayıtlı yazmadan hareketle hikâyenin 191 beyitlik transkripsiyonlu metnini vermiş ve ayrıca eseri dil özellikleri yönünden de incelemiştir.

7. Kaya 2021: Doğan Kaya, *Kültürümüzde Dinî ve Cenâî Hikâyeler* adlı kitabında “hikâyet-i kız ma'a cühud” başlığı altında mesneviyle ilgili çeşitli bilgiler vermiş ve hikâyenin kısa bir özetini aktarmıştır (bk. Kaya 2021: 282-283).

6. Sonuç

Dâstân-ı Kız (Hikâyet-i Kız ve Cehûd) mesnevisi İslami dönem Türk edebiyatına ait manzum bir halk hikâyesidir. Eser mesnevi nazım şekliyle yazılmıştır ve XIV. yüzyıl şairlerinden Yûsuf-ı Meddâh'a aittir. Hikâye dil özellikleri olarak Eski Anadolu Türkçesine ait önemli bir dil yadigârıdır. Mesnevide anne-baba ve kızlarından oluşan yoksul bir ailenin kızlarını köle olarak bir Yahudi'ye satmaları ve kızın daha sonra tekrar ailesine kavuşması anlatılmaktadır. Hikâyenin XII. yüzyılda oluştuğu ve XIV. yüzyılda yazıya geçirildiği sanılmaktadır (Kaya, 2021: 282). *Dâstân-ı Kız* mesnevisinin nüshaları üzerine yapılan bu çalışmada elde edilen bulgular şunlardır:

1. Kataloglar üzerinden yapılan çalışmalar sonucu mesnevinin 23 nüshası tespit edilmiştir. Bu nüshalardan 21'i Türkiye'de, 2'si ise yurt dışındadır. Çeşitli hikâye mecmuaların taranması ve halk elindeki yazmaların kütüphanelere bağışlanmasıyla mesnevinin nüsha sayısı ileride daha da artacaktır.

2. Hikâyenin en çok beyit barındıran beş nüshası şu şekildedir: Matbu nüsha: 370 beyit, Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 3757/17 nüshası: 303 beyit, Süleymaniye Kütüphanesi Tercüman Gazetesi Türkçe Yazmaları Y-183/3 nüshası: 287 beyit, Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi Bölümü 4339 nüshası: 279 beyit, Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 6458/2 nüshası: 278 beyit.

3. Hikâyenin en az beyit barındıran beş nüshası şu şekildedir: Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 6823/8 nüshası: 176 beyit, Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Bölümü 544 nüshası: 182 beyit, Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 512/1 nüshası: 184 beyit, Dresden Eyalet ve Üniversite Kütüphanesi Mscr. Dresd. Ea. 175 nüshası: 191 beyit, Kastamonu Yazma Eser Kütüphanesi 2117/2 nüshası: 192 beyit. Eserin Leiden Üniversitesi Kütüphanesi HS. 16 B 14 nüshasının beyit sayısı tespit edilememiştir.

4. Mesnevi üzerine yedi çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalardan üçünde eser üzerine bilgiler verilmiş ve eserin kısa bir özeti aktarılmıştır (bk. Kocatürk 1970, Çelebioğlu 1999, Kaya 2021). Diğer dört çalışmada ise metin tespitleri ve eser üzerine incelemeler yapılmıştır (bk. Ersoylu 1996, Korkmaz 2012, Ay 2021, Bekar 2021).

5. Hikâye üzerinde metin tespiti yapılan nüshalar şunlardır: Millî Kütüphane Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi Yazmalar Koleksiyonu 06 Hk 1871 nüshası (bk. Korkmaz 2012), Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Bölümü 4339 nüshası (bk. Ersoylu 1996), Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Yeni Yazmalar 2649 nüshası (bk. Ersoylu 1996), Matbu Nüsha (bk. Ay 2021), Dresden Eyalet ve Üniversite Kütüphanesi Mscr. Dresd. Ea. 175 nüshası (bk. Bekar 2021).

Kaynakça

- Ay, O. (2021). Dinî Motifli ve Destansı Bir Halk Hikâyesi: Kız Mevlûdi Üzerine Bir İnceleme. *Aydın Türklük Bilgisi Dergisi* VII (13): 195-243.
- Bekar, B. (2021). Hikâyet-i Destân-ı Kız'ın Dresden Nüshası ve Dil İncelemesi. *Doğumunun 60. Yılında Nevzat Özkan Armağanı*, s. 95-130.
- Çelebioğlu, Â. (2018). *Türk Mesnevî Edebiyatı (Sultan İkinci Murad Devri)*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Eroğlu, S. (2010). Edebî Bir Tür Olarak Mevlitler: Şekil Özelliklerine Dair Bazı Değerlendirmeler. *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18: 125-142.
- Ersoylu, H. (1996). *Kız Destanı (Hazâ Hikâyet-i Kız Ma'a Cühûd)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kartal, A. (2014). *Doğu'nun Uzun Hikâyesi, Türk Edebiyatı'nda Mesnevî*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi Yayınları.
- Kaya, D. (2021). *Kültürümüzde Dinî ve Cengî Hikâyeler*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Kocatürk, V. M. (2018). *Büyük Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınevi.
- Korkmaz Bulut, T. & Korkmaz Ş. (2019). Yûsuf-ı Meddâh'ın Kadı ile Uğru Hikâyesi: Günümüz Türkçesine Çevirisi. *Hırsızlık Kitabı (Ed. Emine Gürsoy Naskali)*, s. 479-510.
- Korkmaz, Ş. (2012). *Eski Anadolu Türkçesine Ait Bir Manzum Hikâye Mecmuası (İnceleme, Metin, Çeviri, Dizin ve Tıpkıbasım)*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi).
- Korkmaz-Bulut, T. (2017). *Arzu ile Kanber Hikâyesi [Milli Kütüphane Nüshası 06 Mil Yz A 8618 ve Konya Nüshası 42 Kon 1882/2], (İnceleme-Metin-Çeviri-Dizin ve Tıpkıbasım)*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi).
- Özalp, N. A. (2014). *Hikâye-i Mevlidi'n-Nebi: Mevlid Hikâyeleri*. İstanbul: Büyüyen Ay Yayınları.
- Özkan, M. (1995). *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Öztürk, E. (2017). *Eski Anadolu Türkçesi El Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Şahin, H. (2018). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tarama Sözlüğü I-VIII*. (1963-1977). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Timurtaş, F. K. (1994). *Eski Türkiye Türkçesi (Gramer-Metin-Sözlük)*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Türkçe Sözlük*. (2023). 12. Baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü I-XII*. (1965). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yazım Kılavuzu*. (2012). 27. Baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yıldız, O. & Yalkın, A.O. (2021). *Tarihî Türk Lehçeleriyle Karşılaştırmalı Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

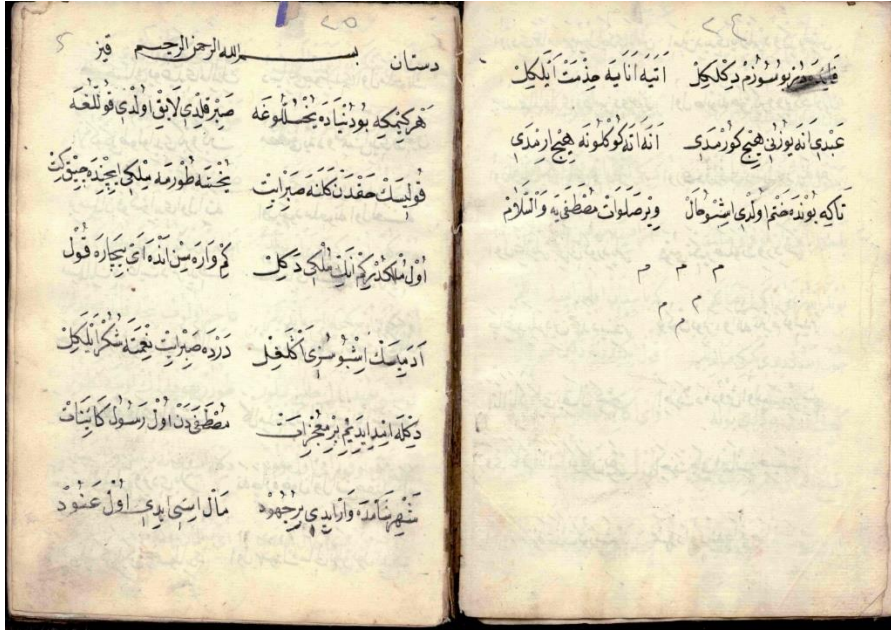
İnternet Kaynakları

- Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yazma Eserler Veri Tabanı: <https://portal.yek.gov.tr> (ET: 2023 yılı Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında muhtelif zamanlarda bu adresten bilgi alınmıştır.)
- Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı: <http://yazmalar.gov.tr/> (ET: 2023 yılı Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında muhtelif zamanlarda bu adresten bilgi alınmıştır.)

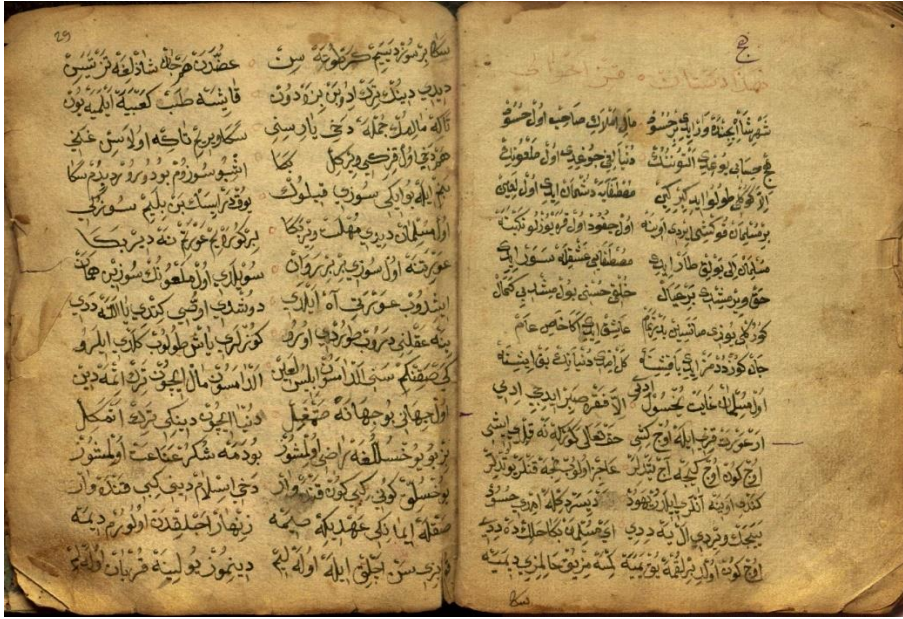
7. EK: Dâstân-ı Kız Mesnevisinin Tıpkıbasım Örnekleri

1. Millî Kütüphane 06 Hk 1871, 189b-190a

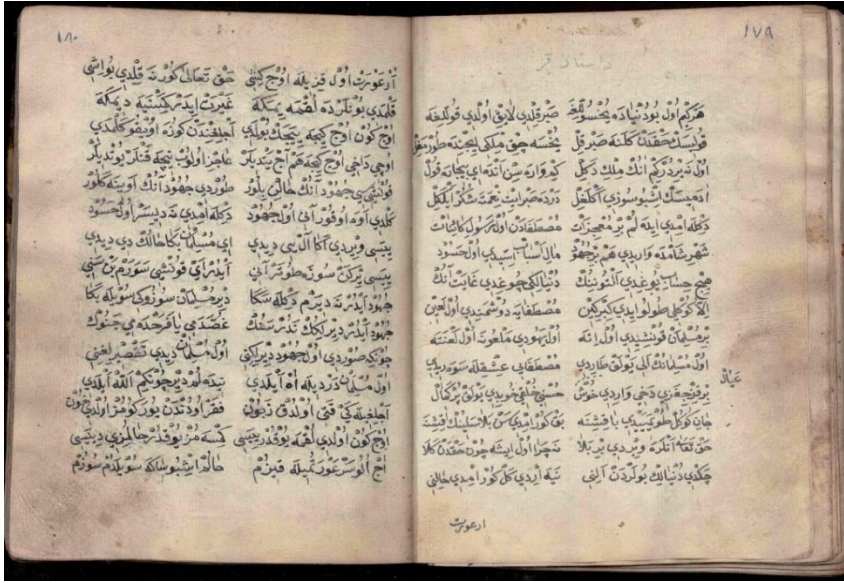
2. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 7555, 4b-5a

3. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 6823, 28b-29a

4. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 6458, 35b-36a

5. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 3757, 89b-90a

6. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 1454, 37b-38a

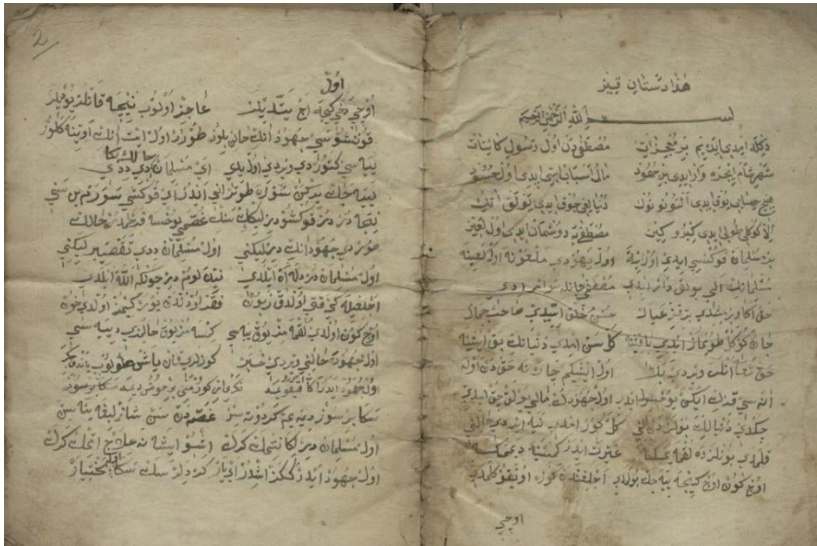
7. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 512, 1a

8. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 9260, 42b-43a

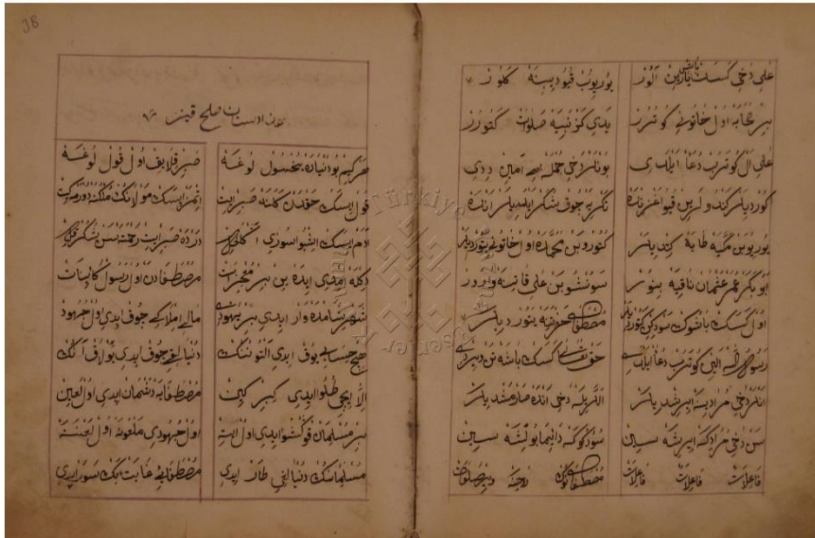
9. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 9491, 7b-8a

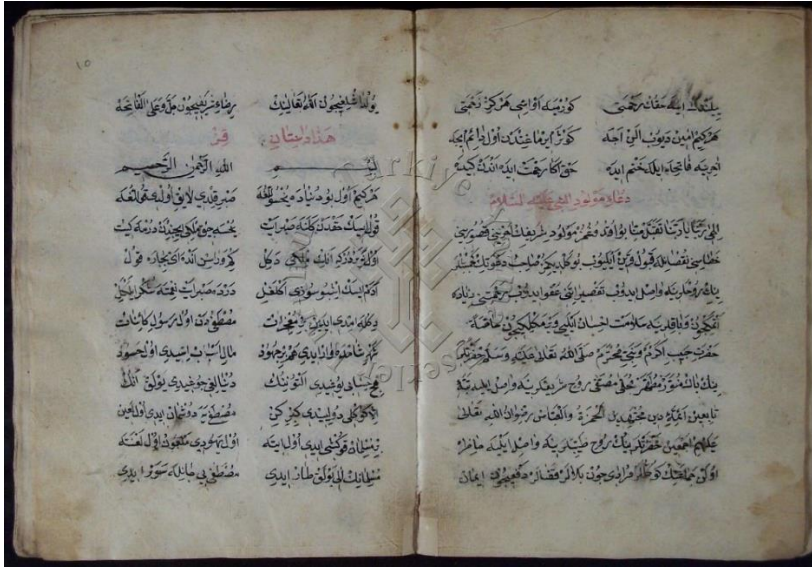
10. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 9961, 1b-2a

11. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi BY00003091-A, 5b-6a

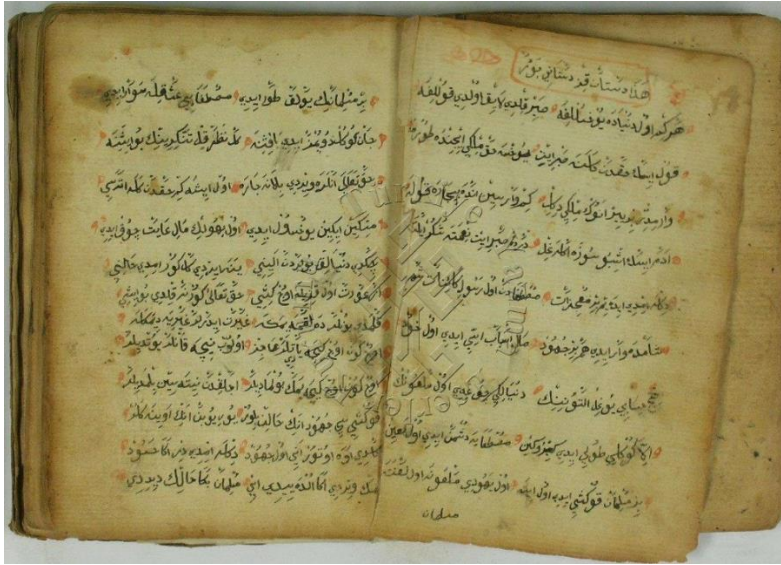
12. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi BY00008140-8, 37b-38a

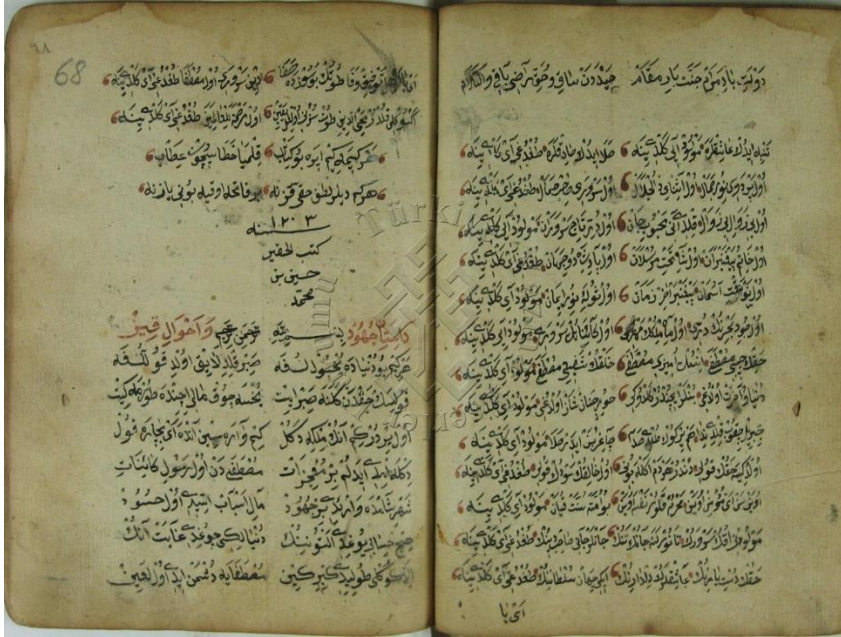
13. Bursa İnebey Kütüphanesi 763-2, 14b-15a

14. Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Bölümü 06962-008, 134b-135a

15. Kastamonu Yazma Eser Kütüphanesi 2117-2, 9b-10a

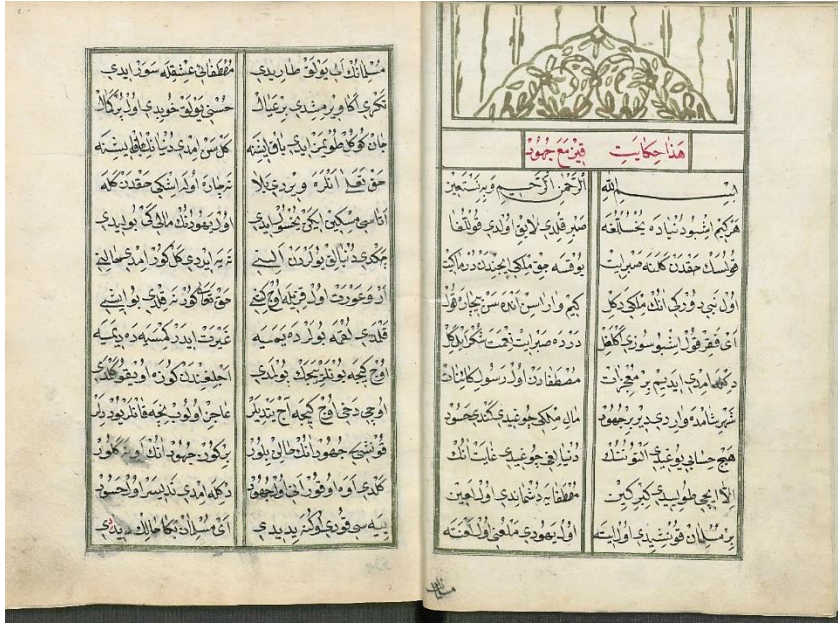
16. Süleymaniye Kütüphanesi Tercüman Gazetesi Türkçe Yazmaları Bölümü Y-183-3, 67b-68a

17. Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi 1617-3, 16b-17a

18. Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Bölümü 4339-05, 63b-64a

19. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Yeni Yazmalar 2649 (Y.Y. 520), 19b-20a

20. Kız Mevlidü (Matbu Nüsha), 1. sayfa